

13.9.2024

ASIA Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain (28/1998) 18 §:n mukainen päätös Ilmatieteen laitoksen FINNARP 2024 –retkikunnan lupahakemukseen.

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 28 §:n 2 momentin mukaisen jätehuoltosuunnitelman hyväksyminen.

HAKIJA Ilmatieteen laitos
FINNARP 2024 –retkikunta
PL 503
00101 HELSINKI

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 5 §:n mukaan Etelämanneralueella tapahtuvaan toimintaan, joka ei ole lain 4 §:n mukaan kiellettyä, on oltava lupa.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 7 §:n mukaan lupaviranomaisena toimii Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä Lapin ELY-keskus).

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 28 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomainen hyväksyy ja 2 momentin mukaan tarkistaa sekä tarvittaessa ajanmukaistaa 28 §:n mukaisen jätehuoltosuunnitelman.

ASIAN VIREILLETULO

Lupahakemus on tullut vireille Lapin ELY-keskuksessa 20.05.2024. Lupahakemuksen liitteenä on toimitettu tutkimusretkikunnan jätehuoltosuunnitelma sekä ympäristövaikutusten alustava arviointi, YVA.

TOIMINTA

Retkikunnan jäsenet (nimi, kansalaisuus, kotipaikka):

1. Mika Kalakoski, Suomen kansalainen, Porvoo
2. Priit Tisler, Viron kansalainen, Tartto
3. Jukka Huuromen, Suomen kansalainen, Kokkola
4. Hannu Luoto, Suomen kansalainen, Tampere
5. Pekka Paarala, Suomen kansalainen, Turku
6. Ville Äikää, Suomen kansalainen, Kirkkonummi
7. Karl Hansson, Suomen kansalainen, Loviisa
8. Sari Matilainen, Suomen kansalainen, Helsinki

Retkikunnan johtajana toimii Mika Kalakoski Ilmatieteen laitokselta.

Toiminnan aloitus ja kesto

Retkikunnan toiminta toteutetaan joulukuun 2024 ja helmikuun 2025 välisenä aikana. Etelämanner-sopimusalueella työskennellään noin 9 viikkoa.

Hakemuksessa tarkoitettu toiminta ja sen luonne

Suomen Etelämanner -retkikunta FINNARP 2024 on tutkimusretkikunta, johon osallistuu kuusi FINNARP:n työntekijää ja kaksi Suomen Venehuolto Oy:n generaattoriasentajaa. Toiminta keskittyy Kuningatar Maudin maalla sijaitsevalle tutkimusasema Aboalle ja sen lähiympäristöön.

Retkikunnan aikana toteutetaan seuraavat tehtävät:

Mittaus- ja havaintotoiminta

- Ilmatieteen laitoksen ympärivuotisen automaattisääasemien huolto ja tiedostojen purku;
- Helsingin yliopiston Seismologian Instituutin seismometrin vuoden aikana mittaaman tiedostojen purku ja kesäkauden mittaukset Fossilryggen ja Plogen nunatakeilla;-
- Maanmittauslaitoksen satelliittipaikantimien vuoden aikana keräämän datan purku ja Basen nunatakin lumenkertymän vuosittainen mittaus.

Tutkimusasema Aboan ylläpito

- Kiinteistön huolto- ja korjaustoimenpiteet: suurimpana aseman generaattorien uusiminen;-
- Polttoainevarastojen tarkastus ja jätteiden välivarastojen tarkastus
- Ajoneuvokaluston korjaus ja huolto;
- Polttoaineen maakuljetus Saksan Neumayer -asemalta Aboalle ja jätteiden poisvienti.

Joulukuun 2024 puolella välissä retkikunnan tekninen henkilöstö lentää Oslost Etelämantereelle Norjan Troll-asemalle ja sieltä Suomen Aboa-tutkimusasemalle. Retkikunnan rahti kulkee retkikunnan mukana. Yksi retkikunnan jäsen lentää Troll-asemalta Saksan Neumayer-asemalle valmistelemaan polttoaineen maakuljetusta Neumayer-asemalta Aboalle. Maakuljetus on tarkoitus toteuttaa joulun ja uudenvuoden tienoilla. Maakuljetuksen paluumatkalla viedään Aboalla olevaa jätettä mahdollisimman paljon pois Saksan Etelämanner-ohjelman toimesta. Suomen Venehuolto Oy:n kaksi asentajaa matkustavat Troll-aseman kautta Aboalle tammikuun puolella välin. Toimintakauden aikana asemalle järjestetään todennäköisesti yksi rahtilento, jolla kuljetetaan generaattorit ja muuta rahtia Aboalle.

FINNARP-retkikunta poistuu kokonaisuudessaan Etelämanner-sopimusalueelta helmikuun puolella välin lentäen Norjan Troll-aseman kautta takaisin Osloon.

Ympäristökuormitus ja sen rajoittaminen

FINNARP 2024 -retkikunnan merkittävimmät vaikutukset ympäristöön syntyvät lentokuljetuksista, toteutettavasta maakuljetuksesta ja tutkimusasema Aboan käytöstä sekä retkikunnan tuottamasta jätteestä. Ympäristölle aiheutuvia vaikutuksia pyritään huomioimaan ennaltaehkäisevästi jo toiminnan suunnitteluvaiheessa yhteispohjoismaisen Etelämantereen ympäristönsuojeluohjeiston ja Etelämantereen ympäristönsuojelusta asetetun lain (18.10.1996/28 v. 1998) ja Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun asetuksen (13.2.1998/122) vaatimusten mukaisesti.

Retkikunnan aikana kuljetukset hoidetaan telakuorma-autoilla, moottorikelkoilla, maastoautoilla sekä lentokoneilla. Kuljetuksista syntyy pakokaasuja ja mahdollisesti vähäisiä öljyvetoja. Kuljetusten aiheuttamat haitat pyritään pitämään mahdollisimman vähäisinä käyttämällä samoja kulkureittejä ja suunnittelemalla kuljetukset siten, että kulkuneuvot eivät kulje tyhjinä, vaan jokaisessa kuljetuksessa ajoneuvot on lastattu mahdollisimman täyteen. Jokaiseen kuljetukseen pyritään keskittämään useita toimintoja, jolloin kuljetusten määrä ja ympäristövaikutukset vähenevät. Polttoainetankkauksissa käytetään vuototyynyjä, joilla mahdollinen ylivuotanut polttoaine imeytetään. Vuotavista polttoaineastioista polttoaine siirretään pumppaamalla ehjiin astioihin. Polttoaineen ja öljyn saastuttama lumi ja maa-aines kerätään ja kuljetetaan pois Etelämantereelta. Liikkumista kulkuneuvoilla pyritään välttämään muualla kuin lumella ja jäällä.

FINNARP 2024 -retkikunnan ympäristövaikutukset ovat alustavan ympäristövaikutusarvion mukaan vähäisiä. Ympäristön tilan seuranta tulee laajemmassa mittakaavassa tarpeelliseksi, mikäli ympäristössä havaitaan muutoksia tai toiminta-alueella sattuu ympäristön tilaan mahdollisesti vaikuttava onnettomuus. Tällä hetkellä ympäristön tilan seuranta perustuu alueella tehtävien tutkimusten puitteissa tapahtuviin havaintoihin sekä tarkkaan tietoon alueelle viedystä polttoaineesta, voiteluaineesta ja kemikaaleista sekä niiden kulutuksesta ja käyttötarkoituksesta. Vähäiset öljyvetoja on korjattu välittömästi pois retkikuntien toimesta.

Etelämantereen kesän aikana 2001–2002 Aboan läheisyydestä otettiin useita näytteitä maaperästä, joista tutkittiin pitkällä aikavälillä kertyneet maaperän hiilivetykontaminaatiot. Tulokset on esitetty raportissa: *Monitoring of soil contamination at Wasa and Aboa stations, Dronning Maud Land, East Antarctica, Anne Swartling 2003*. Ympäristön tilan seurantaan liittyvä näytteidenotto toistettiin tammikuussa 2014.

Ympäristön tilan tutkintaa ei ole suoritettu FINNARP:n toimesta vuoden 2014 jälkeen. Maaperä- ja jätevesimittaukset ennalta määrättyistä näytteenottoaikoista aseman läheisyydessä on ollut mahdotonta toteuttaa kasvaneen lumikerroksen takia. Maanmittauslaitoksen suorittamien mittausten ja alustavien tulosten mukaan Aboan ympäröivän jäätikön korkeus on kasvanut 30 vuodessa useita metrejä, mikä on selitettävissä kasvaneella sadannalla lämpenevässä ilmastossa.

FINNARP pohtii parempaa seurantaohjelmaa ihmisen harjoittamien toimien vaikutusten seurantaan Aboalla ja sen läheisyydessä.

Toiminnan vaikutukset ympäristöön

FINNARP 2024 -retkikunnan toiminnan vaikutukset Etelämantereen ympäristöön ovat alustavan ympäristövaikutusarvion mukaan väliaikaisia ja vähäisiä. FINNARP-tutkimusretkikunta on toiminut Aboa-tutkimusasemalla vuodesta 1989 alkaen. Ympäristövaikutusarvion perusteena ovat aiempien retkikuntien vaikutukset ympäristöön. FINNARP 2024 -retkikunta ei toimi erityissuojelualueilla (ASMA), eikä erityishallintoalueilla (ASPA).

Liikkuminen ja moottoriajoneuvot

Toiminnan ympäristövaikutusten alustavassa arvioinnissa on arvioitu toimintaan käytettävän ajoneuvoja taulukon 1 mukaisesti.

Taulukko 1. Arvioitu ajoneuvojen käyttö kaudella 2024-2025

Ajoneuvo	Käyttö
Telakuorma-auto (2 kpl) + traktori	150 tuntia
2-tahti moottorikelkka (8 kpl)	1500 kilometriä
Maastoauto (2 kpl)	200 kilometriä

Hiukkaspäästöt

Tutkimusaseman energianlähteenä on dieselmoottori. Tulevalla kaudella käytettävän polttoaineen määrä on 60-70 litraa vuorokaudessa. Aseman suunnitteluvaiheessa ympäristöministeriö on arvioinut päästöjen määrän mukaan niistä syntyvät vaikutukset vähäisiksi ympäristön kannalta. Hiukkaspäästöjä ja polttoainetta pyritään vähentämään sammuttamalla dieselgeneraattori öisin ja siirtymällä invertterikäyttöön.

Jätehuoltosuunnitelma

Tutkimusasema Aboan jätehuoltoa on käsitelty tarkemmin erillisessä jätehuoltosuunnitelmassa "Aboa-tutkimusaseman jätehuoltosuunnitelma vuosiksi 2022-2027". Hakemuksen liitteenä toimitetussa jätehuoltosuunnitelmassa on arvioitu kauden 2024-2025 tutkimusretkikunnan toiminnasta syntyvän jätteen määrää ja laatua. Arvio perustuu aikaisempien FINNARP-retkikuntin raportointiin jättemääriin.

Taulukko 2. Arvio kaudella 2024-2025 syntyvien jätteiden määrästä ja laadusta.

Jätteenimike	Värikoodi/nimeäminen	Tynnyreiden (0,2 m ³) lukumäärä
Sekajäte	Oranssi	6
Virtsa	Ruskea	4
Lasi	Vihreä	alle 0,5
Metallijäte	Sininen	1
Akut	Sisältö kirjoitettu tynnyriin	alle 0,5
Jäteöljy	Sisältö kirjoitettu tynnyriin	1

Öljyiset materiaalit (kiinteä)	Sisältö kirjoitettu tynnyriin	1
Uloste	Musta, poltettava	4
Biojäte, poiskuljetettava	Musta	1
Polttotuhka	Sisältö kirjoitettu tynnyriin	0,25

Kiinteät jätteet pakataan kannella suljettaviin terästynnyreihin. Nestemäiset jätteet pakataan ehjiin, korkilla suljettaviin polttoainetynnyreihin. Kaikki tynnyrit välivarastoidaan asemalla teräsrekien päällä. Jätevarastot sidotaan niin, etteivät ne pääse tuulesta irtoamaan, eivätkä jätteet leviä ympäristöön.

Kaudella 2024-2025 järjestetään maakuljetus, jonka paluumatkalla toimitetaan mahdollisimman paljon jätettä poiskuljetettavaksi Aboalta Neumayer-aseman kautta Saksan Etelämanner-ohjelman toimesta.

Polttokelpoiset jätteet poltetaan aseman polttouunilla, jolle on haettu lupa (LAPELY/94/07.00/2012, tarkistettu lupapäätös 2.9.2016 LAPELY/1832/2016).

Vedenkulutus ja jätevesi

Aboalla kulutetaan vettä keskimäärin 50 l vettä/vrk/henkilö. Retkikunnan vedenotto on arviolta 20 m³. Vedestä suurin osa päätyy harmaaksi jätevedeksi. Harmaa jätevesi on suihkun sekä astia- ja pyykinpesukoneen vettä. Vähäinen määrä vedestä päätyy virtsaksi, joka kerätään jätehuoltosuunnitelman mukaisesti tynnyreihin.

Jätevedet johdetaan käsittelemättöminä jäällä olevaan kuoppaan. Putkistoon on asennettu sähköllä lämmitettävä viemäriputki.

Poikkeukselliset tilanteet ja niihin varautuminen

Ilmatieteen laitos on 8.6.2021 toimittanut lupaviranomaiselle Suomen Etelämanner-tutkimusretkikuntien poikkeuksellisten tilanteiden varautumissuunnitelman 2022–2027, Aboa tutkimusaseman jätehuoltosuunnitelman 2022-2027 sekä selvityksen toimenpiteistä ympäristöonnettomuuksien ehkäisemiseksi ja torjuntavalmiuksien ylläpitämiseksi Aboa-tutkimusasemalla ja FINNARP-retkikunnissa 2022-2027.

Ympäristönsuojelu on huomioitu tieteellisten projektien ja kenttätoiminnan suunnittelussa. Pitkäjänteinen suunnittelu on edesauttanut vähentämään toiminnasta aiheutuvia sekä välillisiä ympäristöriskejä.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen esillä pitäminen

Lupahakemukseen liitetty alustava ympäristövaikutusten arviointiselostus on pidetty julkisesti nähtävillä 22.5. - 20.8.2024 välisenä aikana Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen verkkosivuilla osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset.

Alustavan ympäristövaikutusten arvion mukaan retkikunnan toiminnan ympäristövaikutukset ovat lain Etelämantereen ympäristönsuojelusta 8 §:n tarkoittamalla tavalla vähäisiä tai väliaikaisia.

Koska toiminnan ympäristövaikutukset ovat Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 8 §:n mukaisesti vähäisiä tai väliaikaisia, ei toiminnasta ole tullut alustavan ympäristövaikutusten arvioinnin tai muutoin Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 9 §:n perusteella tehdä ympäristövaikutusten kokonaisarviointia. Täten Etelämannerta koskevan sopimuksen (31/1984) IX artiklassa tarkoitetulle kokoukselle ja sopimuksen muille sopimuspuolille ei ole varattu mahdollisuutta tehdä huomautuksia ympäristövaikutusten kokonaisarviointiselostuksesta.

Neuvottelut ja lupahakemuksen täydennykset

Lupahakemuksen käsittelyn aikana ei ole ilmennyt tarvetta erillisiin neuvotteluihin tai lupahakemuksen täydennyksiin.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemusta koskien ei ole jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Lapin ELY-keskus on tarkastanut hakemuksen ja päättää myöntää Ilmatieteen laitokselle Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 18 §:n mukaisen luvan hakemuksessa tarkoitetulle FINNARP 2024 -retkikunnan toiminnalle hakemuksessa esitetyllä alueella. Toiminnan on arvioitu kestävän noin 9 viikkoa joulukuun 2024 ja helmikuun 2025 välisenä ajankohtana.

Tämä päätös ei oikeuta Laki Etelämantereen ympäristönsuojelusta 21 §:n 1 momentin, 22 §:n 2 momentin tai 23 §:n 1 momentin mukaiseen toimenpiteeseen eikä 25 §:n 1 momentin mukaisilla Etelämantereen erityissuojelu- tai hallinta-alueilla liikkumiseen.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on tarkistanut FINNARP 2024 tutkimusretkikunnan jätehuoltosuunnitelman ja tutkimusasema Aboan jätehuoltosuunnitelman vuosille 2022-2027 ja hyväksyy Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 28 §:n mukaisen jätehuoltosuunnitelman tarkennukset tutkimusasema Aboan voimassa olevaan jätehuoltosuunnitelmaan hakemuksen mukaisena toiminta-aikana.

Toiminnan toteuttajat, joita lupa koskee ovat: *Mika Kalakoski, Priit Tisler, Jukka Huumonen, Hannu Luoto, Pekka Paarala, Ville Äikää, Karl Hansson, Sari Matilainen*. Mikäli retkikunnan jäsenet vaihtuvat, on asiasta ilmoitettava viipymättä Lapin ELY-keskukselle.

Toiminnassa on noudatettava Etelämantereen ympäristönsuojelusta annettua lakia ja asetusta. Toiminta tulee järjestää lupahakemuksessa ja retkikunnan jätehuoltosuunnitelmassa sekä hyväksytyssä tutkimusasema Aboan

jätehuoltosuunnitelmassa vuosille 2022-2027 esitetyllä tavalla. Lisäksi on noudatettava seuraavia lupamääräyksiä:

Lupamääräykset

Vaarallisten aineiden käyttö ja varastointi sekä kielletyt aineet

1. Kuljetusten yhteydessä tulee huolehtia siitä, ettei öljyä tai polttoainetta pääse ympäristöön. Polttoainetankkaukset tulee pyrkiä suorittamaan huolellisesti siten, ettei polttoainetta tai öljyä pääse ympäristöön. Tankkauksissa tulee käyttää vuototyynyjä, joihin mahdollinen ylivuotanut polttoaine imeytetään. Polttoaineen tai öljyn saastuttama lumi ja maa-aines on kerättävä ja siirrettävä käsiteltäväksi muiden jätteiden mukana.
2. Polttoainetynnarit on varastoitava asianmukaisesti tutkimusasema Aboan alueella. Polttoainevarastojen kunto tulee tarkastaa Ilmatieteen laitoksen toimesta vuosittain. Jos varotoimista huolimatta polttoainetta on päässyt valumaan ympäristöön, Ilmatieteen laitoksen on ryhdyttävä nopeisiin ja tehokkaisiin toimenpiteisiin onnettomuuden vaikutusten torjumiseksi.
3. FINNARP 2024 -retkikunnan on toiminnassa käytettävien varusteiden, laitteiston sekä aineiden osalta varmistettava, ettei Etelämanneralueelle viellä polykloorattuja bifenyylejä (PCB); polystyreenihelmiä, polystyreenilastuja taikka muita niihin rinnastettavia pakkausmateriaaleja; tai muuhun tarkoitukseen kuin tieteellistä työtä tai terveydenhoitoa varten tarkoitettuja torjunta-aineita.

Alkuperäinen lajisto, erityisesti suojeltavat lajit, vieraslajit sekä historialliset paikat ja muistomerkit

4. Alkuperäinen lajisto, erityisesti suojeltavat lajit, määritellyt historialliset paikat ja muistomerkit (*HSM, Historical Sites and Monuments*) sekä määritellyt tärkeät linnustoalueet (*IBA, Important Bird Area*) tulee huomioida erityisesti polttoaineen maakuljetuksen reitin suunnittelussa sekä retkikunnan liikkumisessa Etelämanneralueella siten, että toiminnasta aiheutuu eliöstölle ja ekosysteemeille mahdollisimman vähäistä häiriötä eikä toiminta vahingoita historiallisia paikkoja tai muistomerkkejä.
5. FINNARP 2024 -retkikunnan tulee noudattaa vieraslajien torjunnassa CEP:n (Committee for Environmental Protection) ohjeistusta "Non-Native Species Manual" (Revision 2017, CEP, Secretariat of the Antarctic Treaty).

Jätteet ja jätehuolto

6. Tutkimusasema Aboan harmaiden jätevesien poistoputkea ei saa sijoittaa tunnetuille jään virtausreiteille, jotka päättyvät jäätömille alueille tai alueille, joissa jää sulaa nopeasti.

Poikkeukselliset tilanteet ja ympäristöonnettomuudet

7. Poikkeuksellisten tilanteiden arvioinnissa ja niistä ilmoittamisessa tulee noudattaa Suomen Etelämanner-tutkimusretkikuntien poikkeuksellisten tilanteiden varautumissuunnitelmaa 2022-2027.

8. Ympäristöonnettomuuksien vaikutusten torjunnassa tulee noudattaa selvitystä toimenpiteistä ympäristöonnettomuuksien ehkäisemiseksi ja torjuntavalmiuksien ylläpitämiseksi Aboa-tutkimusasemalla ja FINNARP-retkikunnissa 2022-2027.

9. Ympäristöonnettomuuksista ja hätätilanteista tulee viipymättä ilmoittaa ulkoasianministeriölle hakemuksessa ilmoitetun mukaisesti.

Raportointi

10. Retkikunnan tulee ilmoittaa Lapin ELY-keskukselle toiminnan päättymisestä.

11. Retkikunnan tulee toimittaa Lapin ELY-keskukselle 31.5.2025 mennessä retkikunnan ympäristöraportti. Ympäristöraporttiin tulee liittää mukaan yhteenveto poikkeuksellisista tilanteista ja arvio niiden ympäristövaikutuksista.

Lupapäätöksen muuttaminen ja peruuttaminen

12. Lupapäätöstä tai sen määräystä voidaan luvan myöntämisen jälkeen muuttaa tai lupa voidaan peruuttaa luvanhaltijan hakemuksesta tai viran puolesta Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 20 §:n nojalla.

13. Luvanhaltijan tulee tarvittaessa toimittaa luvan muutoshakemus lupaviranomaiselle viimeistään 2 kuukautta ennen toiminnan suunniteltua aloittamista.

14. Hakemus toiminnan peruuttamiseksi tulee tarvittaessa toimittaa lupaviranomaiselle heti, kun tieto luvanmukaisen toiminnan peruuntumisesta on tiedossa.

Perustelut

Hakemuksessa esitetty toiminta on Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 3 §:n 1 momentin kohdan 3) mukaista tutkimusta ja siihen liittyvää tieteellistä ja muuta toimintaa, jolle voidaan lain 5 §:n mukaan myöntää lupa, kun toiminnasta ei aiheudu 16 §:ssä tarkoitettuja vaikutuksia ja seurauksia.

Lupaviranomaiselle ei ole saapunut muistutuksia tai mielipiteitä ratkaistavassa asiassa.

Hakemuksen liitteenä on toimitettu Etelämantereen ympäristön suojelusta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettu ympäristövaikutusten alustava arviointi, jossa on tarpeellisissa määrin esitetty Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun asetuksen (122/1998) 1 § 1 momentin kohtien 1) ja 2) mukaiset tiedot. FINNARP-tutkimusretkikuntia on toiminut Aboa-tutkimusasemalla vuodesta 1989 alkaen. Ympäristövaikutusarvio perustuu havaintoihin aiempien retkikuntien vaikutuksista ympäristöön. Toimitettua ympäristövaikutusten alustavaa arviointia tukevat lupaviranomaiselle toimitetut vakiintuneen toiminnan ympäristöraportit sekä tutkimusasematoiminnan vaikutuksista

ympäristön tilaan liittyvät tutkimukset, joita alueella on suoritettu vuosina 2001, 2002 ja 2014. Merkittävimmiksi vaikutuksiksi on tunnistettu lento- ja maakuljetukset alueella, tutkimusasema Aboan käyttö sekä toiminnasta syntyvä jäte. Lupaviranomainen toteaa, että merkittävimmät ympäristövaikutukset on tunnistettu ja ettei toimitetun alustavan ympäristövaikutustenarvioinnin perusteella ole syytä olettaa, että hakemuksessa tarkoitetun toiminnan ympäristövaikutukset olisivat väliaikaista tai vähäistä suuremmat.

Kuljetuksista aiheutuvat vaikutukset liittyvät hakemuksen perusteella pakokaasupäästöihin sekä mahdollisiin öljyvuotoihin. Hakemuksessa esitetyn perusteella pakokaasupäästöt on logistiikan suunnittelulla pyritty ennalta ehkäisemään mahdollisimman pieniksi ja polttoaine- sekä öljyvuotoihin on varauduttu ennalta kouluttamalla retkikunnan jäsenet noudattamaan varautumis- sekä ympäristöönnettomuuksien torjuntasuunnitelmien mukaisia toimia. Ottaen huomioon asiassa saadut selvitykset, lupaviranomainen arvioi, ettei toiminnasta hakemusta, toimitettuja suunnitelmia ja lupamääräyksiä noudattamalla aiheudu Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettua haittaa.

Tutkimusaseman käytöstä aiheutuvat vaikutukset liittyvät energian tuotantoon, harmaisiin jätevesiin sekä vedenottoon. Energiantuotanto toteutetaan dieselgeneraattoreilla, joista aiheutuu ilmanpäästöjä. Generaattoreiden käyttö keskeytetään yöajaksi, vaikutusten ja polttoaineen varastointitarpeen vähentämiseksi. Tutkimusretkikunnan vedenotto on arvioitu olevan kauden aikana noin 20 m³. Tutkimusasema Aboalla otettava vesi on peräisin jäätiköllä sijaitsevalta supraglasiaaliselta järveltä, jonka lisäksi asemalla on 1500 litran lumensulatusallas. Tutkimusasemalla kauden aikana harmaita jätevesiä syntyy hakemusasiakirjoissa arvioidusti suurin osa otettavasta vedestä eli hieman alle tai noin 20 m³. Ottaen huomioon asiassa saadut selvitykset, lupaviranomainen arvioi, ettei tutkimusaseman käytöstä hakemusta, toimitettuja suunnitelmia ja lupamääräyksiä noudattamalla aiheudu Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettua haittaa.

FINNARP 2024- retkikunta on toimittanut tutkimusretkikunnan jätehuoltosuunnitelman, jonka lisäksi toiminnassa noudatetaan Aboa tutkimusaseman vuosien 2022-2027 jätehuoltosuunnitelmaa. Toimintakaudelle 2024-2025 esitetyt jätehuoltosuunnitelman tarkennukset on hyväksytty hakemuksen mukaisina. Hakemuksessa esitettyjä toimia, jätehuoltosuunnitelmia ja jätteen polttoon tutkimusasema Aboalla myönnettyä tarkistettua 2.9.2016 lupapäätöstä noudattamalla toiminnassa syntyvistä jätteistä ei ennalta arvioiden ja tässä päätöksessä annetuin määräyksin aiheudu Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettua haittaa.

FINNARP 2024 -retkikunta ei toimi Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetussa laissa 25 §:ssä tarkoitetuilla erityissuojelualueilla (ASMA) tai erityishallintoalueilla (ASPA). Hakemuksella ei ole haettu lupaa Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 21 §:n 1 momentissa tarkoitettuun alkuperäisenä esiintyvän eliöstön vahingolliseen häiritsemiseen taikka Etelämanneralueella alkuperäisenä esiintyvän nisäkkään taikka linnun tappamiseen, vahingoittamiseen, pyydystämiseen, käsittelemiseen tai hätyyttämiseen; 22 §:n 2 momentin erityisesti suojeltavaan lajiin

kuuluvan eliön vahingoittamiseen, pyydystämiseen, käsittelemiseen tai hätyyttämiseen; tai 23 §:n 1 momentin mukaiseen viljelykasvien ja niiden lisääntymiskelpoisten kasvinosien valvottuun käyttöön tai eliölaajien valvottuun kokeelliseen käyttöön. Lupaviranomainen on ympäristövaikutusten alustavaa arviota ja lupahakemusta tarkistaessaan karttatarkastelun perusteella todennut, ettei ilmoitettu tutkimustoiminta sijoitu myöskään tunnistetuille tärkeille linnustoalueille (IBA) tai historiallisten paikkojen ja muistomerkkien läheisyyteen (HSM). Tutkimusryhmä kuitenkin saapuu alueelle lentäen ja suorittaa huoltoon liittyvän maakuljetuksen, joiden yhteydessä liikutaan IBA-alueiden 109 Atka Iceport ja 111 Jutulsessen läheisyydessä (Harris, C.M., Lorenz, K., Fishpool, L.D.C., Lascelles, B., Cooper, J., Croxall, J.P., Emmerson, L.M., Fijn, R., Fraser, W.L., Jouventin, P., LaRue, M.A., Le Maho, Y., Lynch, H.J., Naveen, R., Patterson-Fraser, D.L., Peter, H.-U., Poncet, S., Phillips, R.A., Southwell, C.J., van Franeker, J.A., Weimerskirch, H., Wienecke, B., & Woehler, E.J. 2015. *Important Bird Areas in Antarctica 2015 Summary*. BirdLife International and Environmental Research & Assessment Ltd., Cambridge). Haitalliset vaikutukset ovat estettävissä hakemuksen ja lupamääräysten mukaisin toimin.

Kun toiminta toteutetaan hakemuksessa, toimitettujen varautumis- ja ympäristöonnettomuuksien ehkäisy suunnitelmassa ja tässä päätöksessä esitetyllä tavalla sekä noudatetaan annettuja määräyksiä, kyseinen toiminta täyttää Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain ja asetuksen vaatimukset, eikä toiminnasta aiheudu lain 16 §:n 1 momentin kohdissa 2) - 7) tarkoitettua merkittävää haittaa.

Erillistä 18 §:n 1 momentin kohdan 5) mukaista määräystä riittävän vakuuden ja vakuutuksen asettamisesta ei ole annettu, koska kysymys on valtion nimissä toimivasta toiminnanharjoittajasta. Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 35 a §:n 4 momentin mukaan velvollisuus ylläpitää vakuutusta, vakuutta tai muuta järjestelyä ei koske toiminnanharjoittajia, jotka toimivat valtion nimissä.

Määräyskohtaiset perustelut

Määräykset 1 ja 2 on annettu vaarallisten aineiden käytöstä ja varastoinnista johtuvien onnettomuuksien ja haitallisten ympäristövaikutusten ennalta ehkäisemiseksi (Etelämantereen ympäristönsuojelusta annettu laki 18 § 1 mom). Määräys 3 on annettu, jotta voidaan varmistua, ettei Etelämanneralueelle viedä Valtioneuvoston asetuksessa Etelämantereen ympäristönsuojelusta 6 §:n mukaisia kiellettyjä aineita tai materiaaleja, joista voisi aiheutua Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettuja seurauksia.

Määräys 4 on annettu osin tarkentamaan hakemuksen sisältöä, jottei toiminnasta aiheudu Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 16 §:n 1 momentin kohtien 4) - 6) mukaista haitallista vaikutusta.

Määräyksellä 5 varmistetaan, että tutkimusretkikunnalla on käytössään varotoimia, joilla ehkäistään Etelämanneralueella esiintymättömien mikro-organismien tuominen vahingossa alueelle (LEY 18 § 1 mom. kohta 7).

Määräyksellä 6 täydennetään hyväksyttyä jätehuoltosuunnitelmaa, jotta voidaan varmistua siitä, ettei tutkimusretkikunnan toiminnasta aiheudu Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 16 §:n 1 momentin kohtien 2) tai 3) mukaista haitallista vaikutusta.

Määräykset 7, 8 ja 9 on annettu poikkeuksellisiin tilanteisiin varautumiseksi, ympäristöonnettomuustilanteissa vakavien vahinkojen ehkäisemiseksi ja tilanteista ilmoittaminen toimivaltaiselle viranomaiselle tiedonkulun edistämiseksi (Etelämantereen ympäristönsuojelusta annettu laki 18 § 1 mom. kohta 1-3).

Määräykset 10 ja 11 on annettu poikkeuksellisten tilanteiden raportoimiseksi sekä tämän päätöksen valvonnan mahdollistamiseksi.

Määräykset 12, 13 ja 14 on annettu Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 20 §:n mukaista luvan muutosta tai peruuttamista varten. Määräyksellä 13 mahdollistetaan lupaviranomaiselle riittävä käsittelyaika ennen toiminnan alkamista arvioida muutoshakemuksessa esitettäviä muutoksia toimintaan.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annettu laki (28/1998) 2, 3, 4, 5, 7, 8, 14, 15, 16, 18-23, 25, 28, 35 a-f ja 37 §

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annettu asetus (122/1998)

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla. Valitusosoitus on liitteenä.

Valmisteluun on osallistunut ympäristölakimies Satu Bäckmand-Liimatta.

Asian on esitellyt ympäristötarkastaja Sanna-Kaisa Kivilompolo ja ratkaissut yksikönpäällikkö Juha-Pekka Hämäläinen.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä, merkintä siitä on viimeisellä sivulla.

Lisätietoja: esittelijä, puh. 0295 037 189, sähköposti sanna-kaisa.kivilompolo@ely-keskus.fi

JAKELU

Päätös Hakijalle saantitodistuksin

Tiedoksi Ympäristöministeriö
Ulkoasiainministeriö
Outi Mähönen, Lapin ELY-keskus

Liite

Valitusosoitus

Tämä asiakirja LAPELY/2577/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/2577/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kivilompolo Sanna-Kaisa 13.09.2024 08:36

Ratkaisija Hämäläinen Juha-Pekka 13.09.2024 08:36